

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 62/02

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. júna 2002 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. O. L., P., a maloletej N. L., P, zastúpených advokátom Mgr. V. Z., P., vo veci porušenia základných práv zaručených čl. 41 ods. 3, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 27 ods. 1, čl. 29 ods. 1 písm. a) a čl. 31 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkami Okresného súdu v Piešťanoch č. k. 7 P 234/98-145 zo 17. septembra 2001 a Krajského súdu v Trnave č. k. 10 Co 15/02-171 z 31. januára 2002 v konaní o zvýšenie a zníženie výživného pre N. Š. a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. O. L. a maloletej N. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. mája 2002 doručená sťažnosť Ing. O. L., P. (ďalej len „sťažovateľ“), a maloletej N. L., P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpených advokátom Mgr. V. Z., P., vo veci porušenia základných práv zaručených čl. 41 ods. 3, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 27 ods. 1, čl. 29 ods. 1 písm. a) a čl. 31 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkami Okresného súdu v Piešťanoch (ďalej aj „okresný súd“) č. k. 7 P 234/98-145 zo 17. septembra 2001 a Krajského súdu v Trnave (ďalej aj „krajský súd“) č. k. 10 Co 15/02-171 z 31. januára 2002 v konaní o zvýšenie a zníženie výživného pre N. Š. Sťažnosť smeruje proti okresnému súdu a krajskému súdu ako ďalším účastníkom konania. Sťažovatelia žiadajú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil, že:

1. Prejednaním veci krajským súdom bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) boli porušené práva sťažovateľa zakotvené v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 prvej vete ústavy a v čl. 6 ods. 1 prvej vete Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Právoplatným rozsudkom okresného súdu č. k. 7 P 234/98-145 zo 17. septembra 2001 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 10 Co 15/02-171 z 31. januára 2002 boli porušené práva sťažovateľky zakotvené v čl. 27 ods. 1, čl. 29 ods. 1 písm. a) a v čl. 31 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa a v čl. 41 ods. 3 ústavy.

Ďalej žiadajú, aby boli oba citované rozsudky ústavným súdom zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie.

Obaja sťažovatelia požadujú podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadost'učinenie v sume 100 000,-- Sk pre každého z nich.

Uvádzajú, že N. Š., nar. 1983, je dieťaťom sťažovateľa. Na návrh matky tohto dieťaťa L. Š. sa na okresnom súde viedlo konanie o zvýšenie výživného na maloleté dieťa, v rámci ktorého sa konalo aj o vzájomnom návrhu sťažovateľa na zníženie tohto výživného. Rozsudkom okresného súdu č. k. 7 P 234/98-145 zo 17. septembra 2001 bolo výživné na maloleté dieťa zvýšené zo sumy 1 400,-- Sk na sumu 1 600,-- Sk, pričom návrh sťažovateľa na zníženie výživného bol zamietnutý.

V odvolacom konaní postupoval krajský súd v zmysle § 214 ods. 2 písm. g) OSP a odvolania sťažovateľa a L. Š. prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania, pričom

rozsudkom č. k. 10 Co 15/02-171 z 31. januára 2002 rozsudok okresného súdu potvrdil. Rozsudok nadobudol podľa zistenia ústavného súdu právoplatnosť 27. marca 2002.

Sťažovateľ je toho názoru, že postupom krajského súdu, ktorý vec prejednal bez nariadenia pojednávania, došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Je síce pravdou, že § 214 ods. 2 písm. g) OSP umožňuje prejednať odvolanie aj bez nariadenia pojednávania, pokiaľ smeruje proti rozsudku, ktorý rozhodol len o výžive maloletého dieťaťa, avšak z ustanovenia § 120 ods. 4 OSP vyplýva, že vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, môžu účastníci konania predložiť alebo označiť dôkazy aj po tom, ako súd prvého stupňa vo veci vyhlási rozhodnutie. Krajský súd svojím postupom znemožnil sťažovateľovi predložiť súdu prípadné ďalšie dôkazy vo veci, ako aj vyjadriť sa k veci. Odvoláva sa na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 19/96. Zdôrazňuje, že rozhodnutie krajského súdu je konečné, keďže ani dovolanie, ale ani obnova konania neprichádzajú do úvahy. Zmenu nemožno dosiahnuť ani postupom podľa § 163 ods. 1 OSP. Vyplýva z toho záver, že sťažovateľovi sa odňala akákoľvek právna možnosť nápravy stavu spôsobeného namietaným porušením jeho ústavných práv.

Sťažovateľ poukazuje na to, že uvedeným postupom krajského súdu bol porušený aj čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, lebo právo na spravodlivé prejednanie veci priznané týmto ustanovením obsahuje v sebe povinnosť súdu rozhodnúť vo veci samej na pojednávaní.

Sťažovateľka, ktorá je tiež dcérou sťažovateľa, namieta porušenie svojich práv vyplývajúcich z čl. 27 ods. 1, čl. 29 ods. 1 písm. a) a z čl. 31 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa. Podľa jej presvedčenia rešpektovali súdy tieto práva v plnej šírke len u N. Š., nie však u sťažovateľky, hoci ona má rovnaké práva. Pritom neprihliadli napríklad na to, že musela vzhľadom na zlú finančnú situáciu sťažovateľa ukončiť účinkovanie v tanečnom súbore.

Porušené bolo aj právo sťažovateľky zakotvené v čl. 41 ods. 3 ústavy, zaručujúce rovnoprávnosť detí narodených v manželstve a mimo manželstva. Súdvy vytvorili stav, ktorý sťažovateľku diskriminuje a naopak N. Š. zvýhodňuje. Stalo sa tak vo viacerých ohľadoch. V ďalšom sťažovateľka konkrétnymi číselnými údajmi odôvodňuje svoje nerovnoprávne postavenie voči N. Š.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Sťažovateľ namieta porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy a čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že odvolací súd prejednal podané odvolania bez nariadenia ústneho pojednávania, hoci citované základné práva takýto postup krajskému súdu neumožňovali.

Ústavný súd konštatuje, že s názorom sťažovateľa nemožno súhlasiť.

Je pravdou, že tak z čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy, ako aj z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyplýva právo účastníka súdneho konania, aby súd jeho vec prejednal na pojednávaní za jeho prítomnosti, ako aj za prítomnosti ostatných účastníkov konania. Toto základné právo však nemožno chápať tak, že by bolo povinnosťou súdov takto postupovať na všetkých inštanciách, na ktorých súdne konanie prebieha, ale prihliada sa aj na povahu a predmet konania na tej ktorej súdnej inštancii (pozri napr. PL. ÚS 14/98, resp. Hakanson z roku 1986 A-99).

Sťažovateľ nenamieta, že by bol okresný súd konal v jeho veci bez nariadenia pojednávania. Takýto postup vytyka iba krajskému súdu. Krajský súd využil možnosť prejednať odvolanie podľa § 214 ods. 2 písm. g) OSP bez nariadenia pojednávania, pritom nevykonal nové dokazovanie, ale rozhodol len na základe skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa. A navyše konanie o určenie výživného nie je takej povahy, aby si za tejto situácie vyžadovalo v odvolacom konaní nariadenie a uskutočnenie ústneho pojednávania.

Ústavný súd sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľa, že krajský súd mal s ohľadom na ustanovenie § 120 ods. 2 a 4 OSP postupovať odlišným spôsobom. Z rozhodnutia krajského súdu č. k. 10 Co 15/02-171 nevyplýva, že si krajský súd nesprávne vyložil a uplatnil ustanovenie § 214 ods. 2 písm. g) OSP.

Za daného stavu ústavný súd považoval sťažnosť sťažovateľa za zjavne neopodstatnenú.

Okrem toho ústavný súd poznamenáva, že námietky uvedené v sťažnosti z hľadiska označených článkov ústavy a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa svojou povahou týkajú dovolacieho dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) OSP, ktorý možno uplatniť voči každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. S ohľadom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie je možné ospravedlniť nevyužitie tohto opravného prostriedku (napr. 4 Cdo 11/98). Aj z týchto dôvodov bolo potrebné sťažnosť pre neprípustnosť odmietnuť (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka namietala, že rozsudkami okresného súdu a krajského súdu boli porušené jednak jej práva zakotvené v čl. 27 ods. 1, čl. 29 ods. 1 písm. a) a v čl. 31 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa a jednak jej právo zakotvené v čl. 41 ods. 3 ústavy.

S názorom sťažovateľky nemožno súhlasiť.

Účastníkmi konania o zvýšenie, resp. zníženie výživného pre N. Š. boli jednak sťažovateľ ako otec tohto dieťaťa, ďalej Ľ. Š. ako matka dieťaťa a napokon samotná N. Š. Sťažovateľka účastníčkou tohto konania nebola.

Podľa § 159 ods. 2 OSP výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého.

Keďže sťažovateľka účastníčkou súdneho konania nebola, z právoplatného rozsudku nijaké práva a nijaké povinnosti pre ňu nevyplývajú. Jej právne postavenie nie je tým nijako dotknuté. Právoplatný rozsudok nie je pre ňu ani záväzný.

Vzhľadom na uvedené treba považovať aj sťažnosť sťažovateľky za zjavne neopodstatnenú.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti, tak ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2002